

Az ellenőrzések Segít a társadalmi tapasztalatai összefogás

Tizenhatezer vizsgálat, 1 ezer 400 felelősségre vonás

Az árhatóságok és a kereskedelmi felügyelőségek az első fél évben mintegy 16 000 ellenőrzéssel tájékoztatták az ipar és a kereskedelem piaci magatartásáról, vizsgálva árpolitikájukat, az el-látásban a lakosság iránti kötelezettségeik teljesítését. Behatóan elemezték a termelői és a fogyasztói árak alakulását, azok összefüggéseit, egyes áremelkedések okait.

A lakosságot közvetlenül érintő fogyasztásicikk-kereskedelemben az első negyedévben főként az 1971. évi tapasztalatokat elemezték, a második negyedben pedig már 219 konkrét ellenőrzést és 446 bolti ellenőrzést tartottak. Mint megállapították,

az árszínvonal emelkedését részben egyes alapanyagok drágulásának továbbgyűrűződése és bizonyos importcikkek drágulása idézte elő.

A tényleges áremelkedésnél azonban erőteljesebben hat az árszínvonal növekedésére a korszerűbb, divatosabb termékek megjelenése. Ezeknek az árát ugyanis nemcsak a magasabb önköltség, hanem a többnyire ezzel járó nagyobb vállalati nyereség is növeli. Különösen gyorsan cserélődnek az árak a konfekciószakmában: a női fehérneműgyár például egy év alatt — a korábbiánál jelentősen magasabb átlagárakkal — teljesen kicserélte termékeit. Ennek ellenére, hogy az új modell nem minden esetben korszerűbb, csupán divatosabb a réginél, a vállalat számára mégis nyereségesebb. Ilyen és hasonló okai vannak annak, hogy az árbevételekhez viszonyított nyereség a konfekciószakmában 4,3 százalékkal magasabb az iparági átlagnál.

Az árhatóságok helyeslik a választék bővítését, az ellen azonban felleltek, hogy helyenként hátrébe szorult a kisebb nyereséggel járó termékek gyártása.

A tapasztalatok alapján a belkereskedelmi miniszter el-

ső helyettese előírta, hogy a jelentősebb termelői áremel-keésekről tájékoztassák a minisztériumot. Eddig 12 nagykereskedelmi vállalatot — főként a ruházati szak-mából — érkezett ilyen jel-zés. A Könyvgyártási Minisz-terium az Árhivatallal együt-tesen most vizsgálja, hogy a jelzett áremelkedések indokoltak-e vagy sem.

Több vizsgálat foglalkozott az ár és a minőség összefü-géseivel, a többi között az-zal, hogy a gyengébb minő-ségű árut értékeinek megfe-lelő áron adják-e. Több üzem, például a Bácska Bü-toripari Vállalat és a Szek-szárdi Faipari Vállalat ki-sebb engedményt adott gyen-gébben sikerült termékeiből, mint amennyit a tényleges minőség indokolt volna. A Debreceni Ruhagyárban az ellenőrök azt kifogásolták, hogy az olcsóbb cikkek ár-nya az idén jelentősen csök-kenet, ami nagy rétegek ér-dekeit sérti. Az Alföldi Ci-pőgyárban elégedetten álla-pították meg, hogy a vásárlók érdekeinek megfelelő arányokban gyártanak ol-csóbb termékeket.

A mezőgazdasági üzemek ipari produktumainak árai-ról általában kedvező tap-pasztalatokat szereztek a vizsgálatok során, viszont sok hibát tártak fel a me-zőgazdasági üzemek építő-anyag-ipari, építésszerűségi és kereskedelmi tevékeny-ségében.

Szabálysértési eljárás indult például a Szabolcs megyei Kossuth Tsz ellen a maxi-mált bruttó haszonkulcsok helytelen alkalmazása miatt. A megengedettnél nagyobb számlát nyújtott be egyik rendelójének a Tolna megyei Új Barázda Tsz is, amelyet szintén felelősségre vonnak. Nagy körültekintéssel tanulmányozták az árhatóságok azt is, hogy a mezőgazda-sági üzemek az elvárható reális árakkal milyen mó-don igyekeznek segíteni a néha túlzottan magas piaci árak letérésében. Ezzel kap-csolatban nem mindenütt és nem mindent találtak rend-

ben. A debreceni termelő-szövetkezetek termeltetésre, feldolgozásra és értékesítésre alakult közös vállalkozása a más megyékben vásárolt zöldséget és gyümölcsöt 20—23 százalékos, a magántermelőktől felvásárolt árut pe-dig ennél is nagyobb, 50—100 százalékos nyereséggel adta tovább. Egészségtelen helyzet alakult ki egyes üdül-őhelyeken, például Harkány-ban is, ahol a termelőszö-veketzeti, az ÁFESZ és egyéb zöldségárúró helyeken a verseny, vagyis az árak el-várható letérése helyett az árakat egymáséihoz igazít-ják, hogy a szezonban vala-mennyien magasabb bevételez-jussanak. Kedvezőbb piaci és árhelyzet kialakul-ását segítette viszont elő Szabolcs-Szatmár megyében a nyíregyházi konzervgyár és az élelmiszer-kiskereske-delmi vállalat közötti szer-ződés, amelynek alapján a konzervgyár a termeltetési szerződésével lekötött zöld-ség és gyümölcs mintegy tíz százalékát viszonylag olcsón, közvetlenül a lakosság ren-delkezésére bocsátja.

A különféle szabálytalan-ságok, visszaélések miatt sok helyütt eljárás indult a vállalatok ellen.

Az első fél évben kerekén 1400 felelősségre vonás tört-ént. Árdragítás miatt 30 esetben tettek büntvádi fel-jelentést a hatóságok, mint-egy 700 esetben szabálysér-tési, 230 esetben fegyelmi el-járást indítottak, 450 eset-ben pénzbírsággal sújtották a vállalatot. További több száz esetben figyelmeztették a vállalatok illetékeseit egyes szabálytalanságok megszü-n-tetésére.

Mint ismeretes, egy koráb-bi rendelkezés előírja, hogy a lakosság széles köre által vásárolt cikkek jelentős ár-változásáról a lakosságot in-formálni kell. A vállalatok e kötelezettségüknek eleget tesznek, mégis több panasz hangzott el a tájékoztatók hiányosságai, szűkszavúsága, s mindenekelőtt amiatt, hogy a vállalatok nem tájékozt-adják a közvéleményt a régi termékeket felváltó, lényegesen drágább új cik-kek bevezetéséről.

Olyan esetekben is gyakran elmarad a tájékoztatás, amik-or változatlan áron ugyan-abból a cikkből kisebb mennyiséget kap a vásárló.

Az első félevi tapasztalato-k összegezéseként az árha-tóságok a továbbiakban első-sorban arra ügyelnek, hogy a magasabb költségeket az indokolt mértéken túl ne há-rítsák át a fogyasztóra; a drágább termékek térhódítá-sa a tényleges igények szint-jét ne lépje túl, s elegendő keresett, olcsó termék

álljon a lakosság rendelkezésére. Fokozottan öröködnék azon, hogy az árszabályozó rendelkezések mindenütt ér-vényesüljenek.

Lángok pusztítása a mezőgazdaságban

A tűzoltóság felhívása

Kedden a délutáni órák-ban az Eperjesi Ifjú Gárda Termelőszövetkezetben ki-gyulladt egy 30 méteres szal-makazal. A tarlón összehü-zott, és a szántást akadályo-zó szalmarakásokat meg-gyújtották és szabálytalanul, felügyelet nélkül hagyták. A felügyelet nélküli szalmaco-mókról terjedt át a tűz a tarlón keresztül a kazalra. A szövetkezetet 3500 forint kár-érte.

Hasonló okból, illetve kö-rülmények között az idei be-takarítási időszakban ez már a negyedik eset, amikor a

Rendhagyó volt az elmúlt esztendő, hiszen az iskolák — és általában a kulturális intézmények — fenntartá-sának joga a helyi taná-csokhoz került. Dr. Szalon-tai Józseffel, a Csongrád megyei tanács művelődés-ügyi osztályának vezetőjével azokról a tapasztalatokról beszélgettünk, melyeket ez a rendhagyó időszak hozott, s amelyek feltétlenül tanul-ságosak a küszöbönálló fel-adatakhoz.

— Városi és községi ta-nácsaink komoly erőfeszíté-seket tesznek a lakosság igényeinek megfelelő kultu-rális intézményhálózat meg-szervezésére, működtetésére. Erről tanúskodik, hogy saját pénzügyi erőforrásai mellé igyekeznek megnyerni a he-lyi gazdasági és társadalmi szervek anyagi, erkölcsi tá-mogatását. Az összefogás eredményét mindenképp az örvendetesen növekvő óvodai férőhelyek mutatják, nemcsak a városokban, de Zsombón, Röszkén, Csanyte-leken, Sövényházán és Cse-rebőkényben is. Eperjesen, Derekegyházán, Fábiansze-bestyéneken, Nagytőkén, Kis-zomborban és Balástyán napközi otthonok, konyhák, műhelytermek korszerűsíté-sében jelentkezik ez a tár-sadalmi összefogás, Bor-dányban, Tiszaszigeten, Csa-nádpalotán és Makó-Rákos községekben a közművelő-désnek emeltek otthont. Meg kell viszont említenem, a fejlesztések során néhány helyi tanács túlzott néhete-lésekkel állt elő, s anyagi

erőforrásai elégtelensége mi-att a megyei és országos szerveket ostromolta. Még ha kellemetlen is, meg kell barátokozni a gondolat-lal: terven felül nem várható se-gítség „fentről”. Ugyanak-kor a negyedik ötéves terv-ben előirányzott fejleszté-sink megvalósításában ku-moly lemaradás tapasztal-ható, melynek okait az anyagok és kivitelezési költségek növekedésében, a túltervezésben és az építő-ipari kapacitás elégtelensé-gében látjuk. A nehézségek ellenére néhány jelentősebb kulturális beruházást készí-tettünk elő, köztük a kis-kundorozsmai általános is-kolát, de előrehaladott álla-potban van a megyei támo-gatással épülő szegedi 300 férőhelyes általános iskolai diákotthon ügye is. A he-lyi tanácsok bevételeiktől függően gondoskodnak az is-kolák berendezési tárgyai-ról, szemléltetőeszközökről, könyvekről, bár a minőségi fejlesztést itt is korlátozzák az emelkedő anyagok. Megjegyezném továbbá, in-tézményvezetőink egy része indokolatlanul gyakran utaz-ik, sok időt tölt el az anyagi eszközök beszerzésé-re.

Mint ismeretes, a tanács-törvény értelmében köze-ségekben a tanácsok, városok-ban a végrehajtó bizottsá-gok, megyei, illetve megyei városi intézményeknél a szakigazgatási szerv vezető-je gyakorolja a munkálta-tói jogkört az iskolaiigazga-tók felett. Hogyan élnek ez-

zel a lehetőséggel Csongrád megyében?

— Véleményünk szerint helyesen. Ehhez persze hoz-zájárulnak a városi, de fő-ként a járási hivatalok mű-velődésügyi osztályai is. Az elmúlt tanévben előfordult, hogy néhány intézmény élé-ről el kellett távolítani a vezetőt, máshol maguk az igazgatók látták be alkalmatlanságukat. Olyan válto-zásokról van szó, melyek többsége már jóval koráb-ban esedékes volt, hiszen ezek az igazgatók lényegé-ben már nem tudtak meg-felelni az új követelmé-nyeknek, a tanácsi vezeté-sel vagy saját tantestületük-kei kerültek ellentétbe. Né-melyikük máltatlanná vált a pedagóguspályához is. Persze meg kell monda-nunk, kevesen vannak, és számunkra az a fontos, hogy az igazgatók döntő többsége helytállt az új feladatok-ban. Mi Csongrád megyében — a szegedi alsófokú okta-tási intézményeket kivéve — januártól valamennyi alsó-és középfokú oktatási intéz-mény vezetőjének adtuk át a munkáltatói jogkört. Az-óta jó fél év telt el, s az igazgatók rászolgáltak a bizalomra, alapos felkészül-tésű, helyes szemléletű ve-zetőknékné bizonyultak. Az előírásoknak megfelelően jártak el, döntéseiknél ki-kérték a helyi párt-és szakszervezeti vezetők véle-ményét, számítottak kollektívájuk tanácsaira, javasla-taira.

N. I.

Stúdiószínpad, kiállítások, sorozatok

Ősz a művelődési otthonokban

A nyári rendezvények után szinte pihenő nélkül folyta-tódik a munka a város mű-velődési otthonaiban. Egye-lőre a tervezés és a szer-vezés, az őszi-téli program előkészítése és a kisebb fel-újítások, szünettelések, Szeptember elsejétől aztán megkezdődnek az új évad rendezvényei.

A Bartók Béla művelődési központban folytatódnak a sikeres, már megszokott és megszeretett sorozatok. Az Iróportrék következő előadá-sain Szabó Pál és Illyés Gyu-la művészetéről hallunk majd. Az én világom sorozat Szalay Ferenc festőmű-vész és Kardos Pál karnagy művészi vallomásaival feje-ződik be. Természetesen iro-dalmi estek is szerepelnek az őszi programban. Október-

ben Csernus Mariann, majd Berek Kati és Halász Judit előadóját rendezik meg. Új, bizonyára nagy érdeklő-dést kiváltó sorozat indul Élő népművészet a Tisza tá-ján címmel. Célja a megye élő népművészetének feltér-képezése. A négy alkalomra tervezett bemutatókon nép-dalénekeseket, zenészeket, mesemondókat, hímzőket, korongozókat, képzőművésze-ket ismerhetünk meg, az élő néptánc és népviselet szé-p-ségeiben gyönyörködhetünk.

Az őszi kiállítási prog-ramban a Tömörkény gim-názium tanárainak tárlata, Ex libris-kiállítás és Szenes Zsuzsa textilművész munkái-nak bemutatása szerepel. A generajongók Mozart és a bécsi romantikusok műveit hallhatják majd a szegedi vonósnegyes koncertjein, egy szonátaesten is részt ve-hetnek. A művelődési köz-pont — a TIT-tel közösen — pedagógiai jellegű, négy-öt előadásból álló ismeretter-jesztő sorozatot tervez. Foly-tatódik a klubok, szakkörök munkája és — ha minden sikerül — megnyitja kapuit a művelődési központ pine-gében berendezett „stúdió-színház”. A tervek szerint itt tartja majd előadásait a Mi-nerva színpad, amelynek tagjai négy bemutatóval ké-szülnek az új évadra.

Az újszegedi November 7. művelődési központ szintén gazdag programot kínál a közönségnek. A Színházi es-

ték Újszegeden című népsz-e-rű sorozat szeptemberben folytatódik Fodor Tamás elő-adójátéval. Szemes Mari, Szentpál Mária, Koncz Gá-bor és Béres Ilona önálló estjeit pedig októberben és novemberben rendezik meg. Újdonság lesz Sella Zoltán műsora, amelyet az iskolá-sok számára állítottak össze. A legkisebbeket hat új be-mutatóval örvendeztetni meg a bábszínház, ezenkívül Mó-ka Miklós zsebszínházának vendégszereplésére is szá-míthatnak.

Szeptemberben plakátkiál-lítást, októberben Dózsa-em-léknépséget, bolgár estet, decemberben Petőfi-estet rendeznek a művelődési köz-pontban. Folytatódnak a Magyarországi baráti köré-nek összejövetelei. A csilla-gászati, földrajzi, pedagógiai ismeretterjesztő előadásokon kívül egy speciális ifjúsági sorozat is indul.

A Juhász Gyula művelő-dési központ újdonsága az ipari tanulók ifjúsági klub-jának programja, amelyben klubestek, vetélkedők, elő-adások váltják egymást. Megalakul a szocialista bri-gádvezetők klubja, a dzsessz-klub, és természetesen to-szább folytatják működésüket az amatőrfilmesek, a rejtvé-nyfejtők, a gyűjtők, a brids- és a táncklub, a munkáskórus. Indulnak a különböző tanfolyamok, a földrajzi és egészségügyi is-meretterjesztő sorozatok.

S. E.

A háziasszonyok és a népfrentmunka

A megyei nőbizottság ülése

Szerdán délelőtt Szegeden tartotta meg ülését a Haza-fias Népfrent megyei bi-zottságának nőbizottsága. A tanácskozást dr. Hrabovszki Mihályné, a nőbizottság tit-kára nyitotta meg, majd Szabó Gáborné nőbizottsági elnök, a megyei népfrentbi-zottság alelnöke tartott tájé-koztatót. Beszámolt a népf-frontmozgalom V. kongressz-usáról, ismertette a helyi nőbizottságok feladatait a kongresszus határozatainak végrehajtásában. Országos felméréshez kapcsolódva, megyénkben is háziasszo-nyokat kérdeztek meg élet-körülményeikről. Az erről készített jelentést, csakúgy, mint a megyei nőbizottság éves munkaprogramjának tervezetét, írásban kapták meg a résztvevők. A tanács-kozás munkájában részt vett Lénárt Istvánné, a Ma-gyar Nők Országos Taná-csának munkatársa is.

Szabó Gáborné tájékoztatójában többi között hang-súlyozta: a helyi nőbizottsá-gok ne várják a felső, úgymond „megyei utasításo-kat”, öntevékenyen dolgoz-zanak. A területen működő nőbizottságok ugyanis a he-lyi népfrentbizottságok, el-nökségeik irányításával dolgoznak, és feladatuk egy mozgalom általános célkitű-zéseivel. Ugyanakkor saját-os, speciálisan a nőket ér-deklő kérdésekkel is kell foglalkozniuk.

A tanácskozás vitája — felszólaltak: dr. Sipka Sán-dorné (Vásárhely), Pápai Endréné (Makó), Farkas Jó-zsefné (Szeged), Suhajda Erzsébet (Szentes), Farkas Istvánné (Szeged), Tóth Szilveszterné (Zákányzék), dr. Ökrös Józsefné (Szeged), Tóth Istvánné (Vásárhely), Strasinszki Sándorné (Sze-ged) — bizonyította, hogy az öntevékenységgel nincs hiba, és a jobbnál jobb munkamódszerek kialakítá-sához az ötletekben sincs hiány. Nagy Imréné, a je-lentést összeállító munkabi-zottság vezetője utalt arra, hogy bár e felmérés csak a háziasszonyok egy részére terjedt ki, valamennyi nőbi-zottság hasznosíthatja mun-kájában a tapasztalatokat.

A megyei nőbizottság tag-jait az foglalkoztatta, ho-gyan nyerhetnék meg a népf-frontmozgalomnak a ma még csak „négy fal között élő”, a háztartással foglak-kozó, a családdal, gyerekne-veléssel törődő asszonyokat. Többen elmondották, az ember mindarra, amire akar — ráér! A háziasszonyok is, csak szót kell velük érteni. A nőbizottság feladatul tűz-te ki, hogy a háziasszonyo-kat az eddiginél jobban be-kapcsolják a népfrentmun-kába.

A megyei nőbizottság jó-váhangya egyéves munka-programját is.